

rodzina

NR 1
(1744)
2009

NR INDEKSU 374778
PL. ISSN 0137-8267

MIESIĘCZNIK KATOLICKI • STYCZEŃ • CENA 2 ZŁ

KALENDARZ MIESIĘCZNIKA KATOLICKIEGO „RODZINA”

na rok

2009

Pokłon Trzech Króli („Madonna rodziny Pesaro”) – mal. Tycjan (obraz z r.1526, Wenecja, kościół Santa Maria Gloriosa del Frari)

STYCZEŃ	LUTY	MARZEC	KWIECIEŃ	MAJ	CZERWIEC
<p>1. C. NOWY ROK, Św. BOŻEJ RODZICIELKI MARYI</p> <p>2. P. Bazylego, Grzegorza</p> <p>3. S. NAJSW. IMIENIA JEZUSA</p> <p>4. N. Anieli, Eugeniusza</p> <p>5. P. Szymona, Telesfora</p> <p>6. W. OBJAWIENIE PAŃSKIE TRZECH KRÓLI</p> <p>7. Ś. Rajmunda, Lucjana</p> <p>8. C. Seweryna, Teofila</p> <p>10. S. Jana, Wilhelma</p> <p>11. N. CHRZEST PAŃSKI</p> <p>12. P. Arkadiusza, Antoniego</p> <p>13. W. Weroniki, Bogumiły</p> <p>14. Ś. Feliksa, Hilarego</p> <p>15. C. Arnolda, Pawła</p> <p>16. P. Marcelego, Waldemara</p> <p>17. S. Antoniego, Miłostawy</p> <p>18. N. Rozp. Tyg. M. o J. Chrz.</p> <p>19. P. Henryka, Mariusza</p> <p>20. W. Sebastiana, Fabiana</p> <p>21. Ś. Dzień Babci</p> <p>22. C. Dzień Dziadka</p> <p>23. P. Rajmunda, Idefonsa</p> <p>24. S. Miłeny, Rafała</p> <p>25. N. Zak. Tyg. M. o J. Chrz.</p> <p>26. P. Tytusa, Roberta</p> <p>27. W. Jerzego, Anieli</p> <p>28. Ś. Tomasza, Karola</p> <p>29. C. Walerego, Józefa</p> <p>30. P. Martyny, Macieja</p> <p>31. S. Jana, Ludwika</p>	<p>1. N. NAJSW. OBLICZA JEZUSA</p> <p>2. P. ŚWIĘTO OFIAROWANIA PAŃSKIEGO, MB GROMNICZNEJ</p> <p>3. W. Błażeja, Oskara</p> <p>4. Ś. Andrzeja, Joanny</p> <p>5. C. Agaty, Adelajdy</p> <p>6. P. Doroty, Bohdana</p> <p>7. S. Ryszarda, Eugenii</p> <p>8. N. Hieronima, Sebastiana</p> <p>10. W. Scholastyki, Jacka</p> <p>11. S. Światowy Dzień Chorego</p> <p>12. C. Modesta, Damiana</p> <p>13. P. Juliana, Grzegorza</p> <p>14. S. Cyryla, Metodego</p> <p>16. N. Faustyna, Jowity</p> <p>16. P. 56. roczn. śmierci Bpa Franciszka Hodura</p> <p>17. W. Zbigniewa, Łukasza</p> <p>18. S. Szymona, Konstancji</p> <p>19. C. Konrada, Arnolda</p> <p>20. P. Leona, Ludomiły</p> <p>21. S. Piotra, Eleonory</p> <p>22. N. Małgorzaty, Marty</p> <p>23. P. Izabeli, Damiana</p> <p>24. W. Bogusza, Modesta</p> <p>25. S. POPIELEC</p> <p>26. C. Aleksandra, Mirosławy</p> <p>27. P. Gabriela, Leonarda</p> <p>28. S. Romana, Makarego</p>	<p>1. N. I Wielkiego Postu</p> <p>2. P. Heleny, Radosława</p> <p>3. W. Tycjana, Kunegundy</p> <p>4. Ś. Kazimierza, Lucjusza</p> <p>5. C. Hadriana, Teofila</p> <p>6. P. Róży, Kolety</p> <p>7. S. Pawła, Tomasza</p> <p>8. N. II Wielkiego Postu</p> <p>9. P. Franciszki, Dominika</p> <p>10. W. Makarego</p> <p>11. Ś. Konstancy, Benedykta</p> <p>12. C. Bernarda, Alojzego</p> <p>13. P. Krystyny, Bożeny</p> <p>14. S. Matyldy, Łazarza</p> <p>15. N. III Wielkiego Postu</p> <p>16. P. Zbigniewa, Hilarego</p> <p>17. W. Patryka, Gertrudy</p> <p>18. Ś. Cyryla, Edwarda</p> <p>19. C. Józefa, Bogdana</p> <p>20. P. Klaudii, Maurycego</p> <p>21. S. Mikołaja, Benedykta</p> <p>22. N. IV Wielkiego Postu</p> <p>23. P. Tyberiusza, Pelagii</p> <p>24. W. Katarzyny, Marka</p> <p>25. Ś. ZWIĄSTOWANIE NMP</p> <p>26. C. Emanuela, Tekli</p> <p>27. P. Lidii, Ernesta</p> <p>28. S. Aleksandra, Anieli</p> <p>29. N. V Wielkiego Postu</p> <p>30. P. Jana, Amelii</p> <p>31. W. Kornelii, Benedykta</p>	<p>1. Ś. Grażyny, Teodory</p> <p>2. C. Franciszka, Teodozji</p> <p>3. P. Ryszarda, Pankracego</p> <p>4. S. Izydora, Wacława</p> <p>5. N. PALMOWA</p> <p>6. P. Wilhelma, Celestyna</p> <p>7. W. Jana, Rufina</p> <p>8. Ś. Waltera, Dionizego</p> <p>9. C. WIELKI CZWARTEK</p> <p>10. P. WIELKI PIĄTEK</p> <p>12. N. WIELKANOC</p> <p>13. P. WIELKANOCNY</p> <p>14. W. Ludwiny, Justyny</p> <p>15. Ś. Anastazji, Bazylego</p> <p>16. C. Bernadetty, Benedykta</p> <p>17. P. Roberta, Stefana</p> <p>18. S. Ryszarda, Bogusławy</p> <p>19. N. MIŁOSIERDZIA BOŻEGO</p> <p>20. P. Agnieszki, Czesława</p> <p>21. W. Anzelma, Konrada</p> <p>22. Ś. Leona, Łukasza</p> <p>23. C. Jerzego, Wojciecha</p> <p>24. P. Grzegorza, Aleksandra</p> <p>25. S. Marka, Jarostawa</p> <p>26. N. III Wielkanocna</p> <p>27. P. Felicji, Zyty</p> <p>28. W. Piotra, Pawła</p> <p>29. Ś. Katarzyny, Bogusława</p> <p>30. C. Piusa, Mariana</p>	<p>1. P. Święto Pracy, św. Józefa</p> <p>2. S. Atanazego, Zygmunta</p> <p>3. N. IV Wielkanocna</p> <p>4. P. NMP KRÓLOWEJ POLSKI</p> <p>5. W. Ireny, Hilarego</p> <p>6. Ś. Filipa, Jakuba</p> <p>7. C. Augusta, Róży</p> <p>8. P. Stanisława, Wiktora</p> <p>9. S. Grzegorza, Karoliny</p> <p>12. W. Pankracego, Dominika</p> <p>13. Ś. Roberta, Glorii</p> <p>14. C. Macieja, Bonifacego</p> <p>15. P. Zofii, Izydora</p> <p>16. S. Andrzeja, Tymona</p> <p>17. N. VI Wielkanocna</p> <p>18. P. Jana, Feliksa</p> <p>19. W. Piotra, Iwony</p> <p>20. Ś. Aleksandra, Bernardyna</p> <p>21. C. Jana, Wiktora</p> <p>22. P. Julii, Heleny</p> <p>23. S. Iwony, Iwy</p> <p>24. N. WNIEBOWSTĄPIENIE PAŃSKIE</p> <p>25. P. Grzegorza, Urbana</p> <p>26. W. Dzień Matki</p> <p>27. Ś. Magdaleny, Jana</p> <p>28. C. Wilhelma, Emilii</p> <p>29. P. Magdaleny, Urszuli</p> <p>30. S. Jana, Joanny</p> <p>31. N. ZESŁANIE DUCHA ŚW.</p>	<p>1. P. Dzień Dziecka</p> <p>2. W. Marcelina, Piotra</p> <p>3. Ś. Karola, Leszka</p> <p>4. C. Franciszka, Kwiryna</p> <p>5. P. Bonifacego, Walerii</p> <p>6. S. Norberta, Pauliny</p> <p>7. N. UROCZ. TRÓJCY PRZENAJSWIĘTSZEJ</p> <p>8. P. Marii, Wilhelma</p> <p>9. W. Efrema, Peagii</p> <p>11. C. BOŻE CIĄŁO</p> <p>12. P. Jana, Leona</p> <p>13. S. Antoniego, Anety</p> <p>14. N. Michała, Alfreda</p> <p>15. P. Joanny, Wita</p> <p>16. W. Bencna, Justyny</p> <p>17. Ś. Alberta, Adolfa</p> <p>18. C. Elżbiety, Miłeny</p> <p>19. P. NAJSW. SERCA P. JEZUSA</p> <p>20. S. Florentyny, Benigny</p> <p>21. N. Alicji, Rudolfa</p> <p>22. P. Pauliny, Jana</p> <p>23. W. Dzień Ojca</p> <p>24. Ś. Urocz. Św. Jana Chrzciela</p> <p>25. C. Wilhelma, Doroty</p> <p>26. P. Jana, Pawła</p> <p>27. S. Władysława, Marii</p> <p>28. N. Irenusza, Leona</p> <p>29. P. Piotra i Pawła</p> <p>30. W. Emilii, Lucyny</p>
LIPIEC	SIERPIEŃ	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ
<p>1. Ś. Haliny, Mariana</p> <p>2. C. Urbana, Marii</p> <p>3. P. Anatola, Jacka</p> <p>4. S. Elżbiety, Teodora</p> <p>5. N. Marii, Telimeny</p> <p>6. P. Marii, Dominiki</p> <p>7. W. Klaudiusza, Cyryla</p> <p>8. S. Eugeniusza, Elżbiety</p> <p>9. C. Weroniki, Zenona</p> <p>10. P. Rufina, Amelii</p> <p>11. S. Ołgi, Benedykta</p> <p>12. N. Brunona, Bonifacego</p> <p>13. P. Małgorzaty, Eugeniusza</p> <p>14. W. Marcelina, Bonawentury</p> <p>15. Ś. Henryka, Włodzimierza</p> <p>16. C. Marii, Eustachego</p> <p>17. P. Jadwigi, Aleksego</p> <p>18. S. Szymona, Fryderyka</p> <p>19. N. Marcina, Włodzimierza</p> <p>20. P. Czesława, Hieronima</p> <p>21. W. Wawrzyńca, Andrzeja</p> <p>22. Ś. Marii Magdaleny</p> <p>23. C. Apolinarego, Brygidy</p> <p>24. P. Krystyny, Kingi</p> <p>25. S. Jakuba, Krzysztofa</p> <p>26. N. Anny, Mirosławy</p> <p>27. P. Julii, Natalii</p> <p>28. W. Wiktora, Innocentego</p> <p>29. S. Marty, Olafa</p> <p>30. C. Julity, Ludmiły</p> <p>31. P. Ignacego, Ludomira</p>	<p>1. S. 65. roczn. wybuchu Powstania Warszawskiego</p> <p>2. N. Euzebiusza, Piotra</p> <p>3. P. Lidii, Nikodema</p> <p>4. W. Marii, Jana</p> <p>5. Ś. Oswalda, Stanisławy</p> <p>6. C. PRZEMIENIENIE PAŃSKIE</p> <p>7. P. Sykstusa, Kajetana</p> <p>8. S. Dominika, Emiliana</p> <p>9. N. Teresy, Romualda</p> <p>10. P. Wawrzyńca, Borysa</p> <p>11. W. Zuzanny, Klary</p> <p>12. Ś. Innocentego, Joanny</p> <p>13. C. Hipolita, Maksyma</p> <p>14. P. Marii, Maksymiliana</p> <p>15. N. WNIEBOWZJĘCIE NMP</p> <p>16. N. Roberta, Stefana</p> <p>17. P. Jacka, Julianny</p> <p>18. W. Heleny, Bronisława</p> <p>19. Ś. Jana, Bolesława</p> <p>20. C. Bernarda, Sobiesława</p> <p>21. P. Franciszki, Joanny</p> <p>22. S. Marii, Cezarego</p> <p>23. N. Róży, Władysława</p> <p>24. P. Bartłomieja, Emilii</p> <p>25. W. Ludwika, Józefa</p> <p>26. Ś. NMP CZĘSTOCHOWSKIEJ</p> <p>27. C. Moniki, Cezarego</p> <p>28. P. Augustyna, Patrycji</p> <p>29. S. Jana, Sabiny</p> <p>30. N. Małgorzaty, Feliksa</p> <p>31. P. Rajmunda, Bohdana</p>	<p>1. W. 70. rocznica wybuchu II wojny światowej</p> <p>2. Ś. Juliana, Stefana</p> <p>3. C. Grzegorza, Izabeli</p> <p>4. P. Rozalii, Róży</p> <p>5. S. Wawrzyńca, Doroty</p> <p>6. N. Beaty, Eugeniusza</p> <p>7. P. Reginy, Melchiora</p> <p>8. W. NARODZ. NMP</p> <p>9. Ś. Piotra, Radosławy</p> <p>10. C. Mikołaja, Łukasza</p> <p>11. P. Jacka, Prota</p> <p>12. S. IM. MARYI</p> <p>13. N. Jana, Filipa</p> <p>14. P. PODWYŻ. KRZYŻA ŚW.</p> <p>15. W. MB BOLESNEJ</p> <p>16. Ś. Edyty, Kornela</p> <p>17. C. Roberta, Justyny</p> <p>18. P. Stanisława, Ireny</p> <p>19. S. Januarego, Teodora</p> <p>20. N. Andrzeja, Pawła</p> <p>21. P. Mateusza, Hipolita</p> <p>22. W. Tomasza, Maurycego</p> <p>23. Ś. Bogusława, Bernardyny</p> <p>24. C. Gerarda, Hermana</p> <p>25. P. Władysława, Aurelii</p> <p>26. S. Kosmy, Damiana</p> <p>27. N. Damiana, Mirabeli</p> <p>28. P. Wacława, Marka</p> <p>29. W. Michała, Gabriela</p> <p>30. Ś. Hieronima, Zofii</p>	<p>1. C. Teresy, Rajmunda</p> <p>2. P. ANIOŁÓW STRÓŻÓW</p> <p>3. S. Jana, Teresy</p> <p>4. N. Franciszka, Rozalii</p> <p>5. P. Apolinarego, Placyda</p> <p>6. W. Brunona, Artura</p> <p>7. Ś. NMP RÓŻANCOWEJ</p> <p>8. C. Pelagii, Sergiusza</p> <p>9. P. Wincentego, Ludwika</p> <p>10. S. Daniela, Jana</p> <p>11. N. Brunona, Aldony</p> <p>12. P. Rudolfa, Eustachego</p> <p>13. W. Edwarda, Teofila</p> <p>14. Ś. Małgorzaty, Marii</p> <p>15. C. Teresy, Jadwigi</p> <p>16. P. Ambrozego, Gawła</p> <p>17. S. Małgorzaty, Wiktora</p> <p>18. N. Łukasza, Bogumiła</p> <p>19. P. Jana, Pawła</p> <p>20. W. Ireny, Jana</p> <p>21. Ś. Jakuba, Urszuli</p> <p>22. C. Donata, Filipa</p> <p>23. P. Jana, Teodora</p> <p>24. S. Antoniego, Marcina</p> <p>25. N. Piotra, Bonifacego</p> <p>26. P. Ewarysta, Lucjana</p> <p>27. W. Sabiny, Iwony</p> <p>28. S. Szymona, Tadeusza</p> <p>29. C. Narcyza, Euzebi</p> <p>30. P. Przemysława, Zenobii</p> <p>31. S. Urbana, Wolfganga</p>	<p>1. N. Wszystkich Świętych</p> <p>2. P. Dzień Zaduszny</p> <p>3. W. Marcina, Huberta</p> <p>4. Ś. Karola, Boromeusza</p> <p>5. C. Elżbiety, Zachariasza</p> <p>6. P. Leonarda, Feliksa</p> <p>7. S. Willibrorda, Antoniego</p> <p>8. N. Wiktora, Seweryna</p> <p>9. P. Wincentego, Ludwika</p> <p>10. W. Daniela, Jana</p> <p>11. S. Rocz. Odzyskania Niepodległości</p> <p>12. C. Józefa, Witolda</p> <p>13. P. Benedykta, Stanisława</p> <p>14. S. Serafina, Wawrzyńca</p> <p>15. N. Alberta, Artura</p> <p>16. P. Marii, Gertrudy</p> <p>17. W. Elżbiety, Grzegorza</p> <p>18. Ś. Karoliny, Anieli</p> <p>19. C. Salomei, Elżbiety</p> <p>20. P. Edmunda, Rafała</p> <p>21. S. Marii, Janusza</p> <p>22. N. Marka, Stefana</p> <p>23. P. CHRYSYTA KRÓLA</p> <p>24. W. Flory, Protazego</p> <p>25. Ś. Erazma, Katarzyny</p> <p>26. C. Konrada, Leonarda</p> <p>27. P. Wirgiliusza, Waleriana</p> <p>28. S. Stefana, Zdzisława</p> <p>29. N. I N. Adwentu</p> <p>30. P. Andrzeja, Konstantego</p>	<p>1. W. Natalii, Eligiusza</p> <p>2. Ś. Pauliny, Aurelii</p> <p>3. C. Franciszka, Ksawerego</p> <p>4. P. Jana, Barbary</p> <p>5. S. Saby, Krystyny</p> <p>6. N. II N. Adwentu</p> <p>7. P. Ambrozego, Marcina</p> <p>8. W. NIEPOK. POCZĘCIA NMP</p> <p>9. S. Leokadii, Walerii</p> <p>10. C. Daniela, Julii</p> <p>11. P. Damazego, Waldemara</p> <p>12. S. Joanny, Aleksandra</p> <p>13. N. III N. Adwentu</p> <p>14. P. Jana, Alfreda</p> <p>15. W. Waleriana, Celiny</p> <p>16. Ś. Albiny, Zdzisławy</p> <p>17. C. Olimpii, Łazarza</p> <p>18. P. Bogusława, Gracjana</p> <p>19. S. Dariusza, Urbana</p> <p>20. N. IV N. Adwentu</p> <p>21. P. Piotra, Tomasza</p> <p>22. W. Zenona, Honoraty</p> <p>23. Ś. Wiktorii, Sławomira</p> <p>24. C. WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA</p> <p>25. P. BOŻE NARODZENIE</p> <p>26. S. II Dzień Świąt Bożego Narodzenia</p> <p>27. N. ŚWIĘTEJ RODZINY</p> <p>28. P. Św. Młodzianków</p> <p>29. W. Tomasza, Dominika</p> <p>30. Ś. Eugeniusza, Seweryna</p> <p>31. C. Sylwestra, Melanii</p>

Na ten Nowy Rok (kolęda)

*Tobie, bądź chwala,
Panie wszego świata,
Żeś nam doczekać dał
nowego lata.
Daj, byśmy się
i sami odnowili,
Grzech porzuciwszy,
w niewinności żyli!
(...)*

*Użycz pokoju nam
i świętej zgody,
Niech się nas boją
pogańskie narody,
A Ty nas nie chcesz
odstępować Panie,
I owszem, racz nam
dopomagać na nie!*

*Błogostaw ziemi
z Twej szcudrośliwości,
Niechaj nam dawa
dostatek żywności,
Uchowaj głodu
i powietrza złego,
Daj wszystko dobre
z miłosierdzia swego!*

Jan Kochanowski
(1530 – 1584)

WITAMY NOWY ROK

Już od najdawniejszych czasów ludzie obchodzili bardzo uroczyste pierwszy dzień Nowego Roku.

Wspomnijmy, że u Izraelitów ten dzień zwiastowany był przez kapłanów donośnym głosem trąb. W dniu tym wszyscy dostępowali odpuszczenia win, a ubogim anulowano długi, których nie byli w stanie spłacić.

W noworoczny poranek w starożytnym Rzymie licznie przybywano do głównej sali domu patrona, by swemu panu złożyć życzenia.

Także w krajach azjatyckich (co spotkać można także obecnie) dzień Nowego Roku jest jednym z najbardziej uroczystych świąt obchodzonych nie tylko w zaciszu domowym, ale również w okazałych pochodach na ulicach miast i osiedli.

Z biegiem wieków do obchodów noworocznych na świecie zakradło się wiele nadużyć natury moralnej.

Programy Radiowe Kościoła Polskokatolickiego w 2009 r.

● 10 – minutowy z cyklu:
„Kościoły w Polsce i na świecie”
sobota, g. 21, 48
Polskie Radio Program I

7 marca • 14 kwietnia
6 czerwca • 25 lipca
19 września • 7 listopada
26 grudnia.

● Z cyklu:
„Pięć minut nad Biblią”
sobota, g. 7.40
Polskie Radio Program II

14 lutego • 4 kwietnia

23 maja • 11 lipca
29 sierpnia • 17 października
5 grudnia • 23 stycznia 2010 r.

● Nabożeństwa radiowe
Kościołów zrzeszonych w PRE
godz. 8.00
Polskie Radio Program II

1 lutego – niedziela,
3 maja – niedziela,
11 czerwca – Boże Ciało (czwartek),
1 listopada – niedziela,
6 grudnia – II niedziela Adwentu,
17 stycznia 2010 r. – niedziela.

Stąd też dla wypełnienia uroczystości Nowego Roku (oczywiście, roku cywilnego, ponieważ rok liturgiczny rozpoczyna się w I Niedzielę Adwentu) nadał jej Kościół charakter religijny.

Nowy Rok jest dniem świętym, podobnie jak niedzieia i inne obowiązujące święta. Gromadźmy się w tym dniu w świątyniach, by w modlitwie wypraszać sobie u Boga opiekę i błogosławieństwo na każdy dzień nowego roku.

Rozpoczynamy rok 2009. Przed nami wiele dni, które otrzymaliśmy w darze od Boga. Starajmy się, by tego czasu nie zmarnować, lecz wykorzystać go zgodnie z wolą Bożą.

Szczególnym aspektem noworocznej uroczystości jest **oktawa Bożego Narodzenia**. Należy tu przypomnieć, że wszystkie ważniejsze uroczystości kościelne obchodzone są przez osiem dni. Dlaczego właśnie przez tyle dni? Otóż w pierwszym dniu święta człowiek nie zawsze jest w stanie zastanowić się głębiej nad treścią tego święta. Dopiero w następnych dniach ogląda daną tajemnicę wiary ze wszystkich stron, a więc: rozumem, sercem i uczuciem. W ósmym dniu zaś zbiera poszczególne spostrzeżenia w jeden wspólny obraz.

Po święcie Bożego Narodzenia obchodzi Kościół jeszcze inne uroczystości: św. Szczepana, św.

Jana Ewangelisty i św. Młodzianków. Dlatego w dzień oktawy prowadzi nas Kościół jeszcze raz do żłóbka Betlejemskiego. Winniśmy dziękować Ojcu niebieskiemu za zesłanie na świat Jego Syna Jednorodzonego.

Pamiętka obrzezania i nadania Bożemu Dziecięciu imienia Jezus – to kolejne wydarzenie obchodzone w dzień Nowego Roku. Ta ceremonia starozakonna, uważana za figurę Chrztu św. – nakazana była przez prawo Mojżeszowe, powołujące się na Abrahama. Dlatego, „gdy minęło osiem dni, aby obrzezano Dziecię, tedy nadano Mu imię Jezus, jak Je nazwał anioł, zanim się w żywocie poczęło” (Łk 2, 21). Równoczesne nadania Dziecięciu imienia wybranego przez Boga wskazywało, że ma Ono spełniać zadania, do których Bóg Je przeznaczył. Tym zaś zadaniem będzie odkupienie ludzi.

Zwróćmy też uwagę na jeszcze jeden aspekt świątecznego dnia Nowego Roku: **Boskie Macierzyństwo Najświętszej Maryi Panny**. Ukazując w pierwszym dniu Nowego Roku Matkę Bożą, czyni to Kościół w przekonaniu, że za Jej Macierzyńskim wstawiennictwem wyprosimy u Boga potrzebne nam łaski.

Rozpoczynając z Bogiem Nowy 2009 Rok, polecajmy opiece Bożej Dzieciny nas samych, nasze rodziny, Kościół i całą naszą Ojczyznę.

Matko Boga

(słowa modlitwy Paula Claudela, wielkiego poety francuskiego)

Matko Boga, oto przychodzę do Ciebie, tym razem nie po to, aby Cię prosić czy złożyć jakiś dar, lecz po to wyłącznie, by na Cię spojrzeć i z radością przypomnieć sobie, żem Twoim dzieckiem, a Tyś moją Matką.

Przychodzę, by przez chwilę być z Tobą, Matko Moja. I nic nie mówiąc śpiewać Ci z serca przepelnionego szczęściem:

*Żeś Matką Pięknej Miłości,
Żeś Panną Niepokalaną,
Żeś Matką Łaski Bożej,*

Żeś najdoskonalszym stworzeniem, jakie wyszło z rąk Stwórcy.

Z pełni serca dziękuję Ci, Matko Boża, za to, że codziennie czekasz na mnie, za to, że jesteś, istniejesz, po prostu za to, że jesteś Maryją. Matko Jezusa Chrystusa, bądź pozdrowiona!

*Aby Wam się darzyło,
żeby Wszystkim było miło,
życzymy sobie:*

*Radości, miłości,
jak najmniej złości.
Bratania, kochania,
Dużo dobrego dawania.
Zdrowia wszelakiego
i uchronienia od złego.*

Uroczystość Objawienia Pańskiego

Liturgiczna uroczystość Objawienia Pańskiego, w Polsce nazywana też świętem Trzech Króli, jest obchodzona w dniu 6 stycznia na pamiątkę opisaną w Ewangelii Mateusza historii o magach ze Wschodu. Magowie ci, zwani też Mędrcami lub Królami, prowadzeni przez tajemniczą gwiazdę przybywają, by oddać pokłon Dzieciątku Jezus i złożyć Mu dary. Trzej Mędrcy symbolizują całą rodzinę ludzką, która oddaje hołd Wcielonemu Bogu. Dla podkreślenia uniwersalności zbawczej misji Chrystusa tradycja chrześcijańska od bardzo dawnych czasów wśród jednego z magów umieszcza człowieka czarnoskórego. Święto Trzech Króli należy do pierwszych ustanowionych przez Kościół. W kościele wschodnim znane już w III wieku, natomiast w kościele obrządku zachodniego obchodzone od schyłku IV wieku.

Ten fragment Ewangelii św. Mateusza wciąż jest przedmiotem zainteresowania teologów. Intryguje ich nie tylko tajemniczość trzech magów, ale i tajemnicza gwiazda, która prowadziła ich ze Wschodu do Betlejem; dokładniej do grotty betlejemskiej, w której narodził się Jezus Chrystus. „Gdy zaś Jezus urodził się w Betlejem w Judei za panowania Heroda króla, oto magowie ze Wschodu przybyli do Jerozolimy i pytali: Gdzie jest narodzony król żydowski? Ujrzeliśmy bowiem Jego gwiazdę na Wschodzie i przybyliśmy pokłonić się Mu. Gdy zaś usłyszał to król Herod przeraził się i cała Jerozolima z nim. Zebrał więc wszystkich arcykapłanów i uczonych ludu i wypytywał ich, gdzie narodzi się Mesjasz. Oni zaś odpowiedzieli mu: W Betlejem judzkim. Tak bowiem napisał prorok:

I ty, Betlejem, ziemio Judy, wcale nie jesteś najmniejsza wśród głównych miast Judy, bowiem z ciebie wyjdzie władca, który będzie pasł lud mój, Izraela.

Wtedy Herod przywołał po tajemnie magów i wypytywał ich o czas ukazania się gwiazdy. A posyłając ich do Betlejem, po-

wiedział: Udajcie się tam i wypytajcie dokładnie o Dziecię, a gdy Je znajdziecie, oznajmijcie mi, abym i ja mógł pójść i oddać Mu pokłon. Oni zaś wysłuchawszy króla, ruszyli w drogę. A oto gwiazda, którą widzieli na Wschodzie, szła przed nimi, aż przysłała i zatrzymała się nad miejscem, gdzie było Dziecię. Gdy ujrzeli gwiazdę, bardzo się uradowali. Weszli do domu i ujrzeli Dziecię z Matką Jego, Maryją; upadli i pokłonili się Mu. I otworzywszy swe skarby, ofiarowali Mu dary: złoto, kadzidło i mirrę. A otrzymawszy we śnie nakaz, żeby nie wracali do Heroda, inną drogą udali się do swojej ojczyzny” (Mt 2, 1-12).

Ta ewangeliczna historia opowiada o trzech cudzoziemcach, którzy, wiedzeni gwiazdą, wyruszyli w drogę do Betlejem, którą wyznaczyli na podstawie prorocтва w Księdze Micheasza, aby złożyć pokłon narodzonemu królowi żydowskiemu. Z tekstu Ewangelii Mateusza dowiadujemy się, iż „Jezus urodził się w Betlejem w Judei za panowania króla Heroda, oto magowie ze Wschodu przybyli do Jerozolimy”. Jednak Herod panował prawie czternaście lat, a więc jest to informacja mało precyzyjna. Niewiele też mamy informacji na temat kraju, z którego przybyli magowie. Wschód to przecież ogromna przestrzeń za Jordanem. Mateusz nie podaje również imion i liczby magów.

Cytując słowa Proroka Micheasza: „I ty, Betlejem, ziemio Judy, wcale nie jesteś najmniejsza wśród głównych miast Judy, bowiem z ciebie wyjdzie władca, który będzie pasł lud mój, Izraela”, Mateusz pragnie powiedzieć, że mesjańskie proroctwa Starego Testamentu wypełniły się w Osobie i życiu Jezusa. Miał to być argument rozstrzygający, dowód nie do odparcia, że Jezus jest Mesjaszem. Podkreślenie znaczenia Betlejem tak w proroctwie starotestamentowym, jak i w Ewangelii jest swoistym zaakcentowaniem synostwa Dawidowego Jezusa. Betlejem było rodzinnym miastem Dawida, kolebką jego dynastii, dlatego Jezus – jako syn Dawida – winien urodzić się właśnie w tym mieście.

W Ewangelii Mateusza magowie są ludźmi wierzącymi i posłusznymi znakom Bożym. Pojawienie się gwiazdy jest dla nich znakiem narodzin króla żydowskiego. Natomiast pouczenie we śnie, aby wracali inną drogą do ojczyzny, jest dla magów rozkazem Boga. Dzięki wierze i posłuszeństwu znakom Bożym, magowie osiągnęli cel: znajdują Jezusa, choć nie należeli do narodu wybranego. W ten sposób został wyrażony uniwersalny wymiar dzieła zbawczego Jezusa Chrystusa.

Należy także zwrócić uwagę na fakt, iż opowiadanie Mateusza o trzech magach, którzy wyruszyli

na poszukiwanie nowonarodzonego Zbawiciela, odegrało ważną rolę w tworzeniu obrazu Bożego Narodzenia. Temu opowiadaniu poświęcono wiele znakomitych dzieł malarstwa, od starożytności aż do dzieł wielkich mistrzów wszystkich epok. Pisano o nich książki, opowiadano legendy. Wzbudzali zainteresowanie dzieci i refleksje dorosłych. A monogram ich imion piszemy na drzwiach naszych domów.

Nic więc dziwnego, iż brak szczegółów w tym opowiadaniu próbowano uzupełniać. Już Ojcowie Kościoła, w nawiązaniu do trzech darów złożonych Dziecięciu, przyjmowali liczbę trzech magów, a następnie uzupełniono je imionami Kasper, Melchior i Baltazar, przypisując magom godności królewskie. Natomiast dary złożone Jezusowi, Ojcowie Kościoła wyjaśniali symbolicznie i dopatrywali się w nich wyrazu wiary w boską i ludzką naturę Chrystusa oraz w Jego godność królewską. Według nich magowie ofiarowali Jezusowi złoto – jako królowi, kadzidło – jako Bogu, a mirrę – jako człowiekowi.

Opowiadanie Mateusza o przybyciu magów do Jerozolimy i Betlejem nie stanowi samodzielnego fragmentu Ewangelii, ale wiąże się z ucieczką Świętej Rodziny do Egiptu i zabójstwem niemowląt betlejemskich. Wszystkie te wydarzenia tworzą pewną całość, najlepiej dowodzącą, że Jezus jest Mesjaszem, ponieważ w Nim wypełniły się mesjańskie proroctwa starotestamentowe.

W przybyciu magów można dostrzec także analogię do wizyty królowej Saby u Salomona w Jerozolimie (1 Kri 10, 1-13). Wieść o mądrości tego króla rozeszła się po całym świecie, tak że wszyscy królowie nawet płacili mu podatki (1 Kri 10, 23-25). Salomon był synem Dawida. Jezus, również syn Dawida, staje się poszukiwany przez mędrców pogańskich, adorowany przez nich oraz obdarowany. Jest więc wcieleniem mądrości, którą posiadał Salomon. Między Salomonem i Jezusem istnieje paralela pouczająca, że Chrystus jest wcieloną Mądrością Bożą.

Uroczystość Objawienia Pańskiego ukazuje powszechne i mi-

syjne powołanie Kościoła, który jest wezwany, by szerzyć w świecie Dobrą Nowinę, źródło życia i odnowy dla każdego człowieka. Jest to szczególnym zadaniem Apostołów i ich następców, biskupów, a także kapłanów i wszystkich uczniów Jezusa Chrystusa; abyśmy wszyscy byli „objawieniem” Chrystusa Drogi, Prawdy i Życia.

Pokłon Trzech Króli – mal. Albrecht Dürer

Mędrzy świata, monarchowie

(kolęda)

*Mędrzy świata, monarchowie,
– gdzie spiesznie dążycie?
Powiedzcież nam Trzej Królowie,
– chcecie widzieć Dziecię?
Ono w żłobie nie ma tronu
– i berła nie dzierży,
A proroctwo Jego zgonu
– już się w świecie szerzy.*

*Mędrzy świata, złość okrutna
– Dziecię prześladowuje.
Wieść okropna, wieść to smutna,
– Herod spiszek knuje.
Nic monarchów nie odstrasza,
– do Betlejem spieszą.
Gwiazda Zbawcę im ogłasza,
– nadzieję się cieszą.*

*Przed Maryją stają społem,
– niosą Panu dary,
Przed Jezusem biją czołem,
– składają ofiary.
Trzykroć szczęśliwi królowie,
– któż Wam nie zazdrości?
Cóż my damy, kto nam powie,
– pałając z miłości?*

*Tak jak każą nam kapłani,
– damy dar troisty,
Modły, pracę niosąc w dani
– i żar serca czysty.
To kadzidło, mirrę, złoto
– niesiem, Jezu, szczerze.
Co damy Ci z ochotą,
– od nas przyjm w ofierze!*

**Fragmenty niepublikowanej pracy
Biskupa Wiktora Wysoczańskiego**

Stanowisko Bpa F. Hodura w sprawie pojmowania depozytu wiary

Dla jasności dalszych wywodów zachodzi tu konieczność przedstawienia stanowiska bpa F. Hodura w sprawie pojmowania depozytu wiary. Wynika ono *expressis verbis* z cytowanego już referatu, wygłoszonego przezeń w 1928 r. w Warszawie, i w pełni odpowiada hasłom modernizmu o ewolucji dogmatów. Autor referatu na wstępie podał przyczyny ułożenia własnego Credo (1912), będącego – jak wyjaśnił – rozwinięciem zasad wiary objawionych w Piśmie św., streszczonych w *Składzie apostołskim i Wyznaniu wiary nicejsko-konstantynopolskim*, dostosowanych do „współczesnej myśli religijnej i potrzeb polskiego ludu”. Zostało ono przyjęte na Synodach Prowincjonalnych w 1912 r. w: Wilkes Barre, Pa (2 czerwca), Passaic, N.J. (lipiec), Chicopee, Mass. (sierpień), oraz na Nadzwyczajnym Synodzie Prowincjonalnym w Priceburgu, Pa (obecnie – Dickson City), który odbył się w dniu 29 czerwca 1913 r., a następnie potwierdzone na III Synodzie Generalnym w Chicago (1-3 grudnia 1914). Prezentując swe stanowisko, bp F. Hodur nawiązał do Reformacji i w związku z tym sformułował kilka pytań: czy na wieku XVI skończyło się rozumowanie człowieka w sprawach religijnych; czy wtedy wyczuwano już wszystko to, co Bóg człowiekowi objawił; czy w tych sprawach nic więcej nie ma do dodania? Czy człowiek, czy Kościół, może lepiej zgruntuować i objaśnić zasady Jezusa Chrystusa w wieku XX, aniżeli to uczynili biskupi w wieku IV lub X, albo też wielcy reformatorzy w wieku XVI? Albo też, czy Kościół ma dziś prawo objaśniać te zasady, rozwijać je, pogłębiać i ujmować je w pewne formuły, nazywając je swoim wyznaniem wiary? Na pytania te bp F. Hodur odpowiedział osobiście.

cd. na str. 6

Działo się to w Damaszku

Wyraził on pogląd, że jeśli przedstawiciele ówczesnego Kościoła gromadzili się na swych zjazdach, soborach i synodach, gdzie radzili nad dobrem Kościoła i decydowali o jego zasadach, to PNKK ma dziś również to samo prawo. W referacie czytamy: „Otóż my, Polski Kościół Narodowy, choć nie mamy pretensji, by nas nieomylnymi nazywano, doszliśmy do przekonania, że jako żywi członkowie Kościoła Chrystusowego, jako kapłani i lud, razem ten żywy Kościół dziś tworzący, mamy niewątpliwie prawo nad tą sprawą się zastanowić i stare zasady Boskiego naszego Mistrza, potrzebne nam do zbawienia, tak rozwijać, aby odpowiadały tęsknotom i potrzebom ludzkiej duszy naszej epoki (...). Mamy też to przekonanie, że tak jak w naukach świeckich mogą uczeni w miarę postępu wiedzy podawać nowe prawdy, tak i w religijnych sprawach należy postęp i ewolucję uważać za usprawiedliwioną i pracować ciągle dla większej doskonałości, dla większego poznania Boga i Jego praw”.

Przedstawiając własne *Credo*, bp F. Hodur w referacie swym zwrócił uwagę tylko na „najważniejsze (...) zasady, których – jak oświadczył – nie ma w żadnych innych wyznaniach wiary Kościołów chrześcijańskich”. Daleko idące konsekwencje wypływają z punktu drugiego omawianego *Credo*, gdzie czytamy: „Wierzę w Jezusa Chrystusa Zbawiciela i duchowego *Odrodźciela świata*”. W sformułowaniu tym nie odzwierciedlono jasno ortodoksyjnej doktryny katolickiej o Chrystusie *Odkupicielu*, wiążącej się z nauką o grzechu pierwotnym, którą bp. F. Hodur wyraźnie odrzucał. Pogląd swój wyłożył on szerzej w *Apokalipsie* (1930), nazywając tradycyjną naukę o grzechu pierwotnym i jego następstwach teorią sprzeciwiającą się naszemu pojęciu o Bogu, Jego istocie świętej i sprawiedliwości, a także godności ludzkiej. Autor(...) wszedł bowiem z założenia, że czyny ludzkie tylko wówczas są grzeszne, pociągające za sobą winę i karę, gdy popełnione zostały świadomie i dobrowolnie. Natomiast grzech pierwotny „miał być popełniony przez pierwszych rodziców osiem (...), a może sto tysięcy lat temu”. Nie mógł więc późniejszy człowiek (...) „brać udziału w tej grzesznej czynności ani świadomością swoją, ani wolą, ani korzystać ze swobody działania, bo jeszcze nie żył. Nie może więc być karany za to, czego nie popełnił”.

W styczniu obchodzi Kościół pamiątkę nawrócenia św. Pawła Apostoła narodów. Przed swym nawróceniem Apostoła nazywał się Szaweł.

Urodził się on w rzymskiej prowincji Cylicji, jako syn żydowskich rodziców z pokolenia Beniamina. Wychowanie otrzymał w duchu surowego i zdyscyplinowanego religijno-narodowego stronnictwa faryzeuszów. Posiadał również cenny przywilej obywatelstwa rzymskiego, który kilkakrotnie przydał mu się w pracy apostołskiej.

Jako młody chłopiec Szaweł udał się do Jerozolimy, gdzie otrzymał również staranne wykształcenie pod opieką słynnego wówczas nauczyciela Gamaliela i został doktorem zakonnym. Obok pracy umysłowej, uczył się rzemiosła tkackiego, od którego nie odchodził nawet w pracy misyjnej na niwie Kościoła. W latach nauczania Jezusowego nie przebywał w Jerozolimie, dlatego też nie widział Jezusa w czasie Jego ziemskiej misji. Przybył do Jerozolimy, kiedy już w całej pełni prosperowała gmina chrześcijańska. Wtedy to stał się przeciwnikiem i walczącym wrogiem uczniów Jezusa, a kiedy kamienowano św. Szczepana, odgrywał rolę głównego prześladowcy.

Wyprawa do Damaszku była szczytowym punktem jego nienawiści do wyznawców Jezusa Chrystusa, a zarazem momentem jego nawrócenia, które miało ogromne znaczenie dla powstającego chrześcijaństwa.

Nawrócenie św. Pawła nastąpiło mniej więcej w pięć lat po zesłaniu Ducha Świętego w sposób zupełnie nagły, bez udziału Apostoła, całkowicie jako dzieło łaski. Św. Paweł sam wspomina bardzo często w swoich listach o tym fakcie i zawsze wyraża się z najwyższym przejęciem i najszczerzą wdzięcznością. Dzieje Apostolskie aż trzykrotnie opisują to wydarzenie.

Obchodząc pamiątkę nawrócenia św. Pawła Apostoła pomyślmy o tym, że łaska zatriumfowała nad naturą i wolą ludzką. **Przez św. Pawła Apostoła został Kościół uwolniony z więzów judaizmu i rozszerzony wśród pogan. To on zaniósł światło wiary Chrystusowej do Europy i przez niego Kościół stał się Kościołem powszechnym.** Lekcja z liturgii nawrócenia św. Pawła ukazuje dokładny opis tego wydarzenia: „Szaweł ciągle jeszcze siał grozę i dyszał żądzą zabijania uczniów Pańskich. Udał się

do arcykapłana i poprosił go o listy do synagog w Damaszku, aby mógł uwięzić i przyprowadzić do Jerozolimy mężczyzn i kobiety, zwolenników tej drogi, jeśliby jakichś znalazł. Gdy zbliżał się już w swojej podróży do Damaszku, olśniła go nagle światłość z nieba. A gdy upadł na ziemię, usłyszał głos, który mówił: „Szawle, Szawle, dlaczego mnie prześladujesz?” „Kto jesteś Panie?” – powiedział. A on: „Ja jestem Jezus, którego ty prześladujesz. Wstań i wejdź do miasta, tam ci powiedzą, co masz czynić”.

Ludzie, którzy towarzyszyli Szawłowi, oniemieli ze zdumienia. Słyszeli bowiem głos, lecz nie widzieli nikogo. Szaweł podniósł się z ziemi, a kiedy otworzył oczy, nic nie widział. Wprowadzili go więc do Damaszku, trzymając za ręce. Przez trzy dni nic nie widział, nie jadł, ani nie pił.

W Damaszku znajdował się pewien uczeń imieniem Ananiasz. „Ananiaszu!” – przemówił do niego Pan w widzeniu. A on odrzekł: „Jestem, Panie!”. A Pan do niego: „Idź na ulicę Prosta i zapytaj w domu Judy o Szawła z Tarsu, bo właśnie się modli”. I ujrzał w widzeniu, jak człowiek imieniem Ananiasz wszedł i położył na nim ręce, aby przejrział. „Panie – odpowiedział Ananiasz – słyszałem z wielu stron, jak dużo złego wyrządził ten człowiek świętemu Twoim w Jerozolimie. I ma on także władzę od arcykapłanów więzić tutaj wszystkich, którzy wzywają Twego imienia”. „Idź – odpowiedział mu Pan – bo wybrałem sobie tego człowieka za narzędzie. On zanieś imię moje do pogan i królów, i do synów Izraela. I pokażę mu, jak wiele będzie musiał wycierpieć dla imienia mego”.

Wtedy Ananiasz poszedł. Wszedł do domu, położył na nim ręce i powiedział: „Szawle, bracie, Pan Jezus, który ukazał ci się na drodze, którą szedłeś, przysłał mnie, abyś przejrział i został napełniony Duchem Świętym”. Natychmiast, jakby łuski spadły z jego oczu i odzyskał wzrok i został ochrzczony. A gdy go nakarmiono, odzyskał siły. Jakiś czas jeszcze spędził z uczniami w Damaszku i zaraz zaczął nauczać w synagogach, że Jezus jest Synem Bożym.

Od tego czasu minęły wieki. Wydarzenie z drogi damasceńskiej jest zawsze aktualne i zawsze powtarza się w sposób nagły, bez udziału ludzi, jako dzieło łaski Jezusa Chrystusa dla całego rodzaju ludzkiego.

Starokatolicyzm zaczął się konsolidować po i Soborze Watykańskim (po 1870 roku), głównie w Niemczech i w Austrii, która pozostawała pod wpływem Niemiec, oraz w niemieckojęzycznej Szwajcarii. Nie jest przypadkiem, że starokatolicyzm zrodził się właśnie w tych krajach, dla których Monachium było ważnym ośrodkiem intelektualnym Europy XIX wieku. W pracach na temat starokatolicyzmu początkowo nie stawiano pytań dotyczących miejsca starokatolicyzmu w historii kultury XIX wieku, co wynikało m.in. z pewnej niechęci do tegoż XIX wieku, chociaż – od pewnego czasu – zmienia się nastawienie do niego. Stanowi to impuls do nowej oceny początków starokatolicyzmu.

Początki starokatolicyzmu

W teologii starokatolickiej wyraźnie widać wpływ humanizmu. Podkreślana jest godność człowieka, która wynika z faktu, że został on stworzony na obraz Boga. Z godności człowieka wynika szereg nienaruszalnych praw, np. prawo do wolności (także wolności w poszukiwaniu prawdy). W XIX wieku nie było wyrazu bardziej popularnego jak liberalizm. Początkowo oznaczał on reakcję przeciwko temu wszystkiemu, co utrudniało swobodny rozwój człowieka. Autonomia, godność człowieka była punktem wyjścia zwolenników tej ideologii. Nic więc dziwnego, że domagano się swobody religijnej, a ogólniej – wolności sumienia.

Dużą rolę w kształtowaniu się ówczesnego klimatu intelektualnego odegrały poglądy wybitnego filozofa niemieckiego, Jerzego Wilhelma Hegla (1770-1831), twórcy systemu idealistycznego. Heglizm miał ogromny wpływ na inteligencję niemiecką XIX wieku. W tym czasie, po okresie odrodzenia religijnego w pierwszej połowie XIX wieku, katolicyzm wszedł po 1848 roku w fazę trwałego kryzysu. Niechętni Kościołowi byli przede wszystkim liberalistowie wychowani na idealizmie niemieckim. Większość postulatów liberalnych znalazło poparcie wśród wielu katolików, których nazwano katolikami liberalnymi. Natomiast ich przeciwnicy to wyznawcy konserwatyzmu, zwani ultramontanami.

Jeśli rzeczywiście chcemy zrozumieć teologię starokatolicką, to musimy na nią patrzeć przez pryzmat sytuacji intelektualnej XIX wieku. Starokatolicy – przede wszystkim ludzie kultury i nauki – podjęli trud twórczej współpracy między chrześcijańską teologią a nowymi prądami intelektualnymi XIX wieku. Starokatolicy podjęli racjonalny dyskurs z liberalizmem, chociaż odrzucali jego agresywną, ideologiczną odmianę, zakładającą pewną relatywność religii i norm moralnych. Z dużą przychylnością jednak zwracali się ku liberalizmowi ekonomicznemu i politycznemu, którego wizja życia społecznego (demokracja) znalazła uznanie we wszystkich Kościołach starokatolickich.

Nawiązując do ustroju Kościoła pierwszych wieków – do życia pierwszych wspólnot chrześcijańskich – starokatolicy widzieli w liberalizmie wiele dobrego, np. wolność i godność człowieka oraz oparte na tych wartościach struktury życia społecznego. Oceniali te wartości miarą swego chrześcijaństwa, łącząc go wol-

ność z prawdą nauki Jezusa Chrystusa i Kościoła pierwszych wieków. Podejmując dialog z przedstawicielami świata kultury i nauki, starokatolicy pragnęli z jednej strony oczyszczenia chrześcijaństwa przez powrót do źródeł, a z drugiej strony, aby chrześcijaństwo było bardziej zrozumiałe i bliższe człowiekowi. Nic więc dziwnego, że podkreślali oni zgodnie, iż Kościół jest wspólnotą w wolności i indywidualnej odpowiedzialności wszystkich członków. Ks. Ignacy von Döllinger – uczeń J. A. Möhlera (zm. 1838) – pisał: „Opowiadamy się za takim poglądem na Kościół katolicki i jego misję, który przeciwnicy (...) nazywają liberalnym (...). Akceptujemy pogląd tych, którzy – po pierwsze – są przeświadczeni o tym, że Kościół katolicki powinien w stosunku do zasad wolności politycznej, intelektualnej i religijnej oraz swobody indywidualnego podejmowania decyzji – o ile zasady te rozumiane są w sensie chrześcijańskim, a co więcej, o ile czerpane są one z ducha i litery Ewangelii – odnosić się nie wrogo i przeciwstawiając się, ale raczej winien je akceptować i wpływać w znaczeniu oczyszczającym i uszlachetniającym na ich realizację (...). W ten sposób, abstrahując od zewnętrznej wspólnoty kościelnej, wewnątrznie i dogłębnie odcinamy się od tych, których kościelnym ideałem jest powszechność, duchowo i majątkowo, kierowana przez jedynego monarchę państwo, państwo przymusu i ucisku”.

Starokatolicyzm powstawał w tej specyficznej duchowo-histerycznej atmosferze, podejmując problemy nabrzmiałe i już wcześniej w Kościele przeczucwane. Natomiast kontrowersyjne dogmaty przyjęte przez I Sobór Watykański, stwarzały tylko okazję do urzeczywistnienia się tych napięć w Kościele, które istniały od dawna. Ich przyczyną było przede wszystkim odejście od nauki Jezusa Chrystusa, podziały w Kościele, które doprowadziły do jednostronnych interpretacji nauki Zbawiciela i Tradycji. Pierwszy wielki podział Kościoła w roku 1054 rozdzielił dwie tradycje: Wschodu i Zachodu. Natomiast Reformacja doprowadziła do podziału, który zachwiał proporcje między urzędem, instytucją (Kościół Rzymskokatolicki) a Duchem Świętym (Reformacja). Te podziały sprzyjały rozwijaniu się skrajności i dalszemu odchodzeniu od nauki Jezusa Chrystusa. „Do prehistorii (starokatolicyzmu – przyp. M.A.) w szerszym znaczeniu należy zaliczyć sytuację Kościoła, zmienioną w sposób zasadniczy

przez schizmę w 1054 roku (...). Ogół zaistniałych na tym tle ruchów w chrześcijaństwie łacińskim, poprzez średnio-wieczne sobory reformatorskie i walkę o reformy Kościoła na Soborze Trydenckim, aż po starokościelne aspekty galikanizmu, józefinizmu i febronianizmu należy również do tej prehistorii”.

Starokatolicy stosunkowo szybko przekonali się, iż nie można zadowolić się teologią zorientowaną przede wszystkim negatywnie (przeciw dogmatom papieskim). Przy próbie zrozumienia postawy tak wybitnych „twórców” starokatolicyzmu, jak ks. prof. Ignaz von Döllinger, wciąż zbyt słabo podkreślany jest okazjonalny charakter tych dogmatów. Dziś przecież nie ulega już wątpliwości, że nie mógł on przypisywać im takiego znaczenia, jakie miały one dla niektórych starokatolików. We wszystkich wczesnych dokumentach starokatolickich podkreślano znaczenie Tradycji, co wyraźnie wskazuje, iż idzie tu o znacznie głębszy problem, niż tylko o opozycję wobec dogmatów papieskich. Ks. Ignacy von Döllinger – duchowy przywódca starokatolików – był proboszczem katedry pw. św. Kajetana w Monachium. Trzeba podkreślić, iż atmosfera intelektualna tej bawarskiej stolicy wywierała znaczny wpływ na ks. Döllingera oraz na innego monachijskiego starokatolika, Adolfa Thürlingsa. Dla neorenesansu XIX wieku ważny był postulat powrotu chrześcijaństwa do wiary i praktyki Kościoła pierwszych wieków. Z tej idei wyrasta starokatolicyzm, który pragnie – widać to wyraźnie nie tylko u ks. Döllingera – oczyszczenia chrześcijaństwa z najróżniejszych, obcych, pogańskich wpływów, przez powrót do swoich źródeł, czyli pełne otwarcie się w kierunku jednego, świętego, katolickiego i apostołowskiego Kościoła.

Starokatolicka myśl oczyszczenia chrześcijaństwa ze wszystkich obcych wpływów, jakim uległo na przestrzeni wieków, jest dla współczesnego świata propozycją o podwójnym znaczeniu: Po pierwsze, chrześcijańska Europa odeszła dziś tak daleko od nauki Jezusa Chrystusa, że dla wielu jej mieszkańców jest już tylko jakąś nauką społeczno-etyczno-filozoficzną. Dla nich chrześcijaństwo rozplynęło się, przystosowując się – w ciągu wieków – do świata („troski tego świata, utłuda bogactwa i inne żądze wciskają się i zagłuszają słowo”, Mk 4,19). Czy więc, tak zniekształcone, może ono być jeszcze atrakcyjne dla człowieka XXI wieku? Odpowiedź na to pytanie jest w zasadzie prosta, dlatego teologia starokatolicka opiera i rozwija swą tożsamość na fundamencie niepodzielonego Kościoła pierwszego tysiąclecia. Oczywiście, ten „powrót do źródeł” powinien być dynamiczny, a nie statyczny, tak abyśmy mogli wciąż na nowo odkrywać i głębiej rozumieć naszą wiarę. Po drugie, powrót do wspólnych źródeł, wspólna przeszłość, powinna umocnić nas w przekonaniu, iż – mimo wszelkich różnic – stanowimy część jednego, jedynego Kościoła.

Jubileuszowe uroczystości w Kotłowie

Dzień 8 września 2008 r. obchodzony był w parafii kotłowskiej niezwykle uroczysto, bo i okazji do świętowania było wiele. Oprócz tradycyjnego w tym dniu, jak co roku, święta patronalnego, ku czci Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, obchodzono także kilka jubileuszy: 900-lecie chrześcijaństwa na ziemi Kotłowskiej; zakończenie jubileuszu 35-lecia powstania polskokatolickiej parafii kotłowskiej (zapoczątkowanego w dniu 3 maja 2007 r.); 30-lecie poświęcenia dolnej części świątyni oraz koronacja cudownego obrazu Matki Bożej Królowej Kotłowskiej.

Do tak ważnych uroczystości parafia nasza, kierowana od lipca 2005 r. przez administratora ks. mgr. Juliana Kopińskiego, musiała się starannie przygotować. W stosunkowo krótkim czasie ks. Julian zorganizował wiele prac związanych z upiększeniem świątyni i jej otoczenia. Dokonano remontu i uzupełnień pokrycia dachowego, wymiany okien, pięknie odmalowano wnętrza świątyni

Kościół w Kotłowie

Dostojni Goście wchodzą do świątyni

i odrestaurowano XVIII-wieczną rzeźbę Chrystusa Ukrzyżowanego. Wystrój całego kościoła nabrał blasku, a szczególnie prezbiterium i ołtarz główny.

Wokół kościoła naprawiono nawierzchnię terenu, dokonano korekt w otaczającej świątynię zieleni, odnowiono parkan. Remontu wymagał również budynek plebani i jej otoczenie. Oprócz niezbędnych napraw części mieszkalnej, przebudowano i powiększono znajdujące się w tym budynku pomieszczenia do katechizacji (imienia

śp. Biskupa Zygmunta Koralewskiego), a także odwodniono teren przed budynkiem i wykonano nowe ogrodzenie. Większość prac wykonano systemem gospodarczym, co pomniejszyło i tak wysokie koszty remontów.

Niemal równolegle wykonywane były prace remontowe kościoła filialnego w Strzyżewie. Naprawione zostało pokrycie dachowe i artystycznie odmalowano wnętrza kościoła.

Przygotowując się do tak ważnych uroczystości pomyślano przede

wszystkim o duchowej odnowie wiernych. Przez dziewięć dni, poprzedzające uroczystości jubileuszowe i odpustowe, parafianie modlili się do Boga, za pośrednictwem Maryi, Królowej Kotłowskiej, prosząc o przeżycie tych uroczystości w modlitewnym skupieniu oraz o godną i błogosławioną przyszłość parafii, a także całego Kościoła Polskokatolickiego. Nowenna była również dziękczynieniem za wszystkie pozytywne dokonania w czasie 35-letniej działalności parafii oraz wspomnieniem wszystkich, dotychczas pracujących tutaj, kapłanów.

Uroczystości zaszczyliło swoją obecnością wielu dostojnych gości, na czele z Najprzewielebniejszym Biskupem prof. dr. hab. Wiktorem Wysoczańskim – Zwierzchnikiem Kościoła Polskokatolickiego. Przybyli także: Administrator Diecezji Krakowsko-Częstochowskiej bp Jerzy Szotmiller, Administrator Diecezji Wrocławskiej ks. inf. Stanisław Bosa, proboszcz parafii katedralnej w Warszawie ks. dziek. Henryk Dąbrowski, proboszcz parafii bydgoskiej ks. dziek. Tadeusz Urban, proboszcz parafii w Szprotawie ks. dziek. Ryszard Szykuła, proboszcz parafii w Gdańsku ks. Rafał Michalak oraz ks. Zdzisław Jankowski.

Kościół wypełnił po brzegi wierny lud Boży z całej parafii oraz wielu sympatyków i pielgrzymów z bliska i z daleka.

Ceremonię Mszy św. dziękczynno-błagalnej poprzedziło poświęcenie kamienia z tablicą upamiętniającą 900. rocznicę królowania Chrystusa na ziemi Kotłowskiej oraz 35. rocznicę zorganizowania parafii. Poświęcenia dokonali: Zwierzchnik Kościoła bp Wiktor Wysoczański, bp Jerzy Szotmiller i ks. inf. Stanisław Bosa. W progę pięknie odnowionej i udekorowanej świątyni, delegacja Rady Parafialnej tradycyjnie powitała dostojnych Gości chlebem i solą, po czym rozpoczęła się uroczysta Msza św. koncelebrowana, której przewodniczył Zwierzchnik Kościoła bp Wiktor Wysoczański.

Homilię wygłosił ks. inf. Stanisław Bosa. Kaznodzieja odwołał się do czasów powstania parafii oraz budowy świątyni, poświęcenia kolejno jej dolnej, a później górnej części, a także do aktu koronacji obrazu Matki Bożej, znajdującego się w ołtarzu głównym. Po homilii Ks. Infułał dokonał też poświęcenia ziarna siewnego.

Ks. Biskup Zwierzchnik poświęcił natomiast pięknie odnowioną XVIII-wieczną figurę Jezusa Ukrzyżowanego.

Pod koniec Mszy św. ks. inf. Stanisław Bosa odczytał *Akt oddania parafii w macierzyńską opiekę Matki Bożej Królowej Kotłowskiej.*

Gospodarz parafii ks. Julian Kopiński, dziękując wszystkim Gościom i Parafianom za przybycie i wspólną modlitwę, wyraził nadzieję, że poniesiony trud podróży doceni Królowa Kotłowska i wyprosi u Pana liczne łaski dla wszystkich uczestników tej niecodziennej uroczystości. Odczytał także listy intencyjne od pasterza ziemi Ostrzeszowskiej p. Andrzeja Grzyba oraz burmistrza Miasta i Gminy Mikstat p. Bogdana Małeckiego. Na zakończenie zaprosił wszystkich Gości na skromny poczęstunek do sali Wiejskiego Domu Kultury w Biskupicach Zabarycznych.

Uroczystą ceremonią jubileuszowo-patronalną zakończyła procesja wokół kościoła, którą poprowadził ks. dziek. Tadeusz Urban.

Równoległe do modlitewnych rozważań w naszej parafii, odbywały się również uroczystości jubileuszu 900-lecia chrześcijaństwa w kotłowskiej parafii rzymskokatolickiej, w której romański fragment kościoła pochodzi właśnie z początków XII wieku.

Królowo Kotłowska i Pani Świata – błogosław tym wszystkim, którzy Cię wielbią, przed Twym cudownym ołtarzem klękają i o Twoje wstawienie u Boga proszą.

Piotr Zieliński

Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył Zwierzchnik Kościoła bp Wiktor Wysoczański

Komunia św. wiernych

Pamiętkowa fotografia z uroczystości: biskupi i księża w otoczeniu dzieci i młodzieży u stóp ołtarza

Warszawa, 17 stycznia (1945 – 2009)

Warszawski dzień

Był taki czas, kiedy ludziom zabrakło też...

Przed rokiem 1939 nazywano ją drugim Paryżem – Warszawa... Legła w gruzach.

Straciła prawie wszystkie swoje dzieci. Jej mieszkańcy polegli, a ci, którym udało się przeżyć, zostali wywiezieni, stali się tułaczami bez dachu nad głową, głodni, zniszczeni, wycieńczeni, rozproszyli się nie tylko po całym kraju, ale i po całym świecie.

zryw mocnych rąk i gorących głów warszawiaków z tamtych lat, *kiedy ludziom zabrakło też*, kiedy klęczano przed dymiącymi ruinami utraconych domów? Oby ta pamięć przetrwała – jeszcze długo, a może i na zawsze...

Po zakończeniu Powstania Warszawskiego (2 października 1944 r.)...

Wtedy Niemcy wywieźli ze stolicy ostatnie 350 tys. ludzi. Stolica

Plac Trzech Krzyży. W takim stanie doczekał wyzwolenia stolicy

Jednak tęsknili za nią, za Warszawą. Była przecież ich kolebką. Tu się urodzili, tu wychowali. Tu było ich rodzinne miejsce. Przecież każdy chce mieć swoje miejsce w świecie... Toteż wracali – na zgliszcza, popioły, gruzy. To nic, że doszczętnie zniszczona. Wracali do swojej Warszawy. Wracali – po prostu – do domu... Powoli, ciężką pracą własnych rąk warszawiacy wskrzeszali to miasto, ulica po ulicy, aby budować tu, na gruzach, nowe życie. Bez niej, bez Warszawy, nie widzieli życia.

Cieszyli się z każdego nowo zbudowanego domu, z każdej odgruzowanej ulicy, bo byli u siebie... W niespotykanym tempie i z niezwykłym entuzjazmem Stolica Polski powstała na nowo i od nowa. Właśnie dzięki nim, jej mieszkańcom, którzy – po prostu – Warszawę wskrzesili, dla siebie, swoich dzieci, wnuków i prawnuków. Czy teraz pamięć o tych bohaterских ludziach jest jeszcze ciągle żywa? Chyba nie. Czas zrobił swoje, zaciera coraz bardziej pamięć o tamtych dniach.

Może gdzieś jednak, głęboko w ludzkim sercu ukryta, istnieje niewielka chociaż isierka wdzięczności za ten niebywały szaleńczy

została zniszczona i obrabowana. Istnieje mit systematycznego wysadzania miasta. Tymczasem całe serie fotografii wykonane przez pilotów Luftwaffe dowodzą, że domów nie wysadzano, a podpalano. W powietrze szły tylko wytypowane obiekty, takie jak Zamek Warszawski, Pałac Saski czy pałac Brühla. Szacuje się, że podczas powstania zniszczone zostało – głównie od bomb

Podczas powstania Niemcy malowali swastyki na dachach zajmowanych domów, jako znaki dla swoich lotników. Na zdj.: hakenkreuze na pocście (Nowogrodzka róg Poznańskiej). Fot. lotnicze wykonane w listopadzie 1944 r.

Ul. Krucza. Mogiły powstańcze na ulicy

i pocisków artyleryjskich – około 25 proc. zabudowy lewobrzeżnej Warszawy. Natomiast po wyzwoleniu stwierdzono, że drugie tyle budynków spalono między 2 października 1944 r. a 17 stycznia 1945 r., kiedy to wyzwolono Warszawę.

Jak wspomina p. Andrzej Jankowski, który jako kierowca przyjechał do Warszawy w połowie października 1944 r. „na wycieczkę” z Niemcami z Opoczna (Ż.W. z 2 października ub. r.), uderzyła go całkowita cisza. „Z trudem jechaliśmy między zwalami gruzu głównymi ulicami. Mniejsze były dla wozu osobowego nieprzejezdne. Widziałem kilka ciężarówek, do których znoszono różne przedmioty. I gdzieś tam pożary; saperzy paliły domy. Poszedłem do rodzinnego mieszkania przy Spiskiej – było obrabowane, pozostała tylko pościel. Drzwi wejściowe wyrwano, szyby w oknach wybito”.

Okolice Cytadeli Warszawskiej widziane z samolotu 7 listopada 1944 r. Zygzakowate linie wzdłuż Wisły to niemieckie okopy

Rabunki zaczęły się w stolicy podczas powstania. 29 sierpnia 1944 r. w jednym z meldunków niemieckich 9. Armii znajdujemy informację, iż w rejonie miasta „codziennie załadunkuje się 200 – 300 wagonów, celem uratowania tekstyliów, tłuszczów, uszkodzonego sprzętu i silników”. Hitlerowcy zajmowali wówczas całą Ochotę, część Mokotowa, niemal całą Wolę i Bielany. Po zduszeniu powstania rabunki trwały. Niektóre opracowania historyczne podają, że ogółem Niemcy wywieźli z Warszawy 45 tys. wagonów kolejowych oraz kilka tysięcy ciężarówek pełnych zagrabionego mienia prywatnego i państwowego. Nie wiadomo jednak, jak je wywieziono z Warszawy. Na zdjęciach lotniczych (z listopada 1944 r.), na ulicach prawie nie ma samochodów, a dworce są puste. W rejonie Dworca Gdańskiego stoi kilka niepodczepionych wagonów. W rejonie Dworca Towarowego (dziś Warszawa Główna) – nie ma pociągów. Warszawa Zachodnia to dwie dymiące lokomotywy i dwa niezbyt długie składy. Czy więc słuszny jest wniosek, że głównego rabunku dokonywano nie po powstaniu, a jeszcze podczas jego trwania? Być może po walkach zabrano tylko to, czego nie można było załadować wcześniej z powodu ostrzału. Jeśli idzie o rzeczy wartościowe, Niemcy dokładnie orientowali się, co trzeba wywieźć. Na rozpoznanie mieli czas – pięć lat okupacji. I zrabowali najbardziej wartościowe przedmioty.

Reichsführer SS Heinrich Himmler (12 października 1944 r.) w rozmowie z szefem policji dystryktu warszawskiego Pauliem Giebelem żądał zburzenia wszystkich budynków aż do fundamentów. Ale w tym czasie Niemcy organizowali „twierdzę Warszawa”. Istniała nawet na papierze dywizja forteczna Warschau, ale nie było odpowiedniej ilości wojska do jej zorganizowania. Za to Niemcy przygotowywali miasto do obrony. Na lotniczych zdjęciach widać wzdłuż Wisły długie zygzakowate li-

nie – to kilometry okopów i zasieków. Zakopano też 85 tys. min i 280 wielkich ładunków – pułapek.

Prudential – „drapacz chmur” – tak nazywali Polacy dumę i chlubę architektoniczną Stolicy z lat międzywojennych...

Ten pierwszy polski „drapacz chmur”, wysoki na 66 metrów, liczący 16 pięter, został wybudowany w latach 30. jako siedziba polskiej filii brytyjskiej firmy ubezpieczeniowej Prudential, funkcjonującej w Polsce jako Towarzystwo Ubezpieczeń Przeworność. Zaprojektowany przez Marcina Weinfeldta w stylu art deco, był najwyższym budynkiem w Polsce i drugim w Europie. Stał się symbolem nowoczesnej Warszawy, która w okresie międzywojennym rozkwitała. W dolnej części budynku mieściły się biura, w wieży – luksusowe apartamenty. W 1936 r. na dachu wieżowca zainstalowano eksperymentalny maszt telewizyjny a na nim pierwszy w Europie nadajnik polskiej konstrukcji (wówczas, niż zrobili to Niemcy na olimpiadę w Berlinie).

Budynek był śmiałym akcentem na mapie Warszawy – nowoczesny w formie, dominujący nad okoliczną zabudową, wskazywał na kierunek rozwoju miasta, które po latach niewoli odzyskało niepodległość.

W czasie Powstania Warszawskiego Prudential miał duże znaczenie taktyczne – z jego okien powstańcy ostrzeliwali zajęty przez Niemców gmach Poczty Głównej. Do historii przeszło zdjęcie podziurawionej kulami polskiej flagi zatkniętej na budynku.

Prudential przetrwał wojnę dzięki solidnej stalowej konstrukcji, której autorem był pionier spawalnictwa i autor pierwszych na świecie przepisów spawania konstrukcji stalowych Stefan Bryła. Gmach oparł się sile uderzenia pocisku o masie 2 ton i kalibru 600 mm z samobieżnego moździerza typu Karl. Pomimo poważnego odchylenia od pionu, sylwetka Prudentiala stała się w latach powojennych symbolem zniszczeń dokonanych przez Niemców. Wykorzystywano ją w licznych antywojennych plakatach.

Prudential – symbol nowoczesnej Warszawy

Płonący Prudential
– zdjęcie z powstańczego serwisu prasowego BIP-u. Na maszcie telewizyjnym powiewa zatknięty 1 sierpnia biało-czerwony sztandar

Dzień Babci i Dzień Dziadka

Dziękujemy im za serce, troskę i poświęcenie, za miłość!

9-letni Tomek, wracając ze szkoły zastaje w domu tylko babcią. Zjada przygotowany przez nią obiad i przed odrobieniem lekcji rozmawia o szkole, kolegach i wszystkich swych problemach. Zpracowani i zabiegani rodzice wracają późno i mało mają czasu na rozmowę z synem, więc te chwile szczerzej pogawędki z rozumiejącą wnuka i chcącą słuchać babcią są dla obojga jednymi z przyjemniejszych momentów dnia.

4-letnia Zosia, chodząca do przedszkola, z niecierpliwością oczekuje soboty, kiedy to zamiast do przedszkola, jedzie na kilka godzin do babci. Ta sobota staje się wówczas dla Zosi niedzielą.

14-letni Alek, którego kontakty z ojcem są ostatnio dość burzliwe, często szuka „duchowego” schronienia u mieszkających niedaleko dziadków, rodziców ojca. Z dziadkami przynajmniej można spokojnie porozmawiać – twierdzi Alek.

7-letnia Dominika bardzo lubi chodzić z babcią do teatru kukielkowego. Rodzice nie mają na to czasu, a babcia, przed wyprawą do teatru, wprowadza Dominikę w arkanę sztuki aktorskiej, opowiada, kto i jak szyje ubrania dla kukielek i co się kryje za kulisami teatru. Dominika jest oczarowana tymi opowieściami, a potem dzieli się z koleżankami wrażeniami z każdego spektaklu teatralnego. Dziewczynka twierdzi, że jak będzie duża, to na pewno będzie takim aktorem – lalkarzem.

10-letni Kacper jest wyjątkowym smakoszem i wprost przepada za kuchnią swojej, jak mówi, ukochanej babusi. Takiej dobrej zupy, jak u babusi, nie ugotuje nikt na świecie!

12-letni Michał ceni sobie wycieczki rowerowe z dziadkiem. Dziadek jeszcze pracuje i wcale nie wygląda na dziadka, więc Michał śmieje się, kiedy nieznanymi nazywają dziadka jego tatusiem, chociaż jest z tego dumny. Razem z dziadkiem zawsze w sobotę wybierają nowe ścieżki rowerowe i poznają nowe okolicy. Dziadek opowiada Michasiowi o swoim dzieciństwie i jak się uczył w szkole, a Michał zwierza się dziadkowi z różnych swoich szkolnych kłopotów. Mają świetny kontakt ze sobą,

wystarczy im tylko spojrzenie, a już wiedzą, o co chodzi.

* * *

Oczywiście, nie zawsze jest tak dobrze. Czasem dziadkowie mieszkają zbyt daleko, czasem są za starzy, albo też chorzy, żeby móc się zajmować wnukami. A czasem już ich nie ma. Jeszcze inni dziadkowie i babcie pracują i są zajęci, albo - po prostu - żyją własnym życiem. Bywają też rodzinne nieporozumienia, krótsze lub dłuższe okresy nie utrzymywania kontaktów. Ale jedno jest pewne: jeśli wnukowie i dziadkowie mieszkają stosunkowo blisko siebie i jeśli jedni dysponują odrobiną czasu dla drugich, to wtedy zawiązują się między nimi silne i charakterystyczne więzy międzypokoleniowe, odgrywające bardzo dużą rolę w utrzymaniu równowagi psychicznej dziecka.

Z czego wynika ten fakt, niezmienny, mimo upływu lat, mimo następujących zmian socjologicznych i kulturalnych, mimo coraz to nowych poglądów na wychowanie dzieci? Oczywiście, wchodzi tu w grę wiek dziadków, ich mądrość życiowa i pewien rodzaj przyjaznego „spisku” z wnukami przeciwko rodzicom, drobnym wspólnym tajemnic i upodobaniom.

Nie ostatnią rzeczą jest fakt, że często, zwłaszcza w naszym trudnym codziennym życiu, dziadkowie mają nieco więcej czasu dla dzieci niż rodzice, wracający z pracy i po zakupach, zmęczeni i zdenerwowani, nie zawsze w nastroju do spokojnych rozmów z dziećmi. Dobre kontakty z dziadkami ułatwiają często nawiązanie równie dobrych kontaktów z rodzicami. Dziadkowie są znakomitymi i niezastąpionymi stronnikami i rzecznikami wnuków – bo sami już przeszli przez etap konfliktów rodzice – dzieci. Jest jednak jeszcze coś głębszego: dziadkowie reprezentują pokolenie

starsze, są jakby łącznikami z pokoleniami minionymi, z całą przeszłością, są korzeniami, historią i minionymi dziejami, do których młodzi muszą się odwołać, aby stworzyć własną osobowość.

Stosunek dzieci do rodziców i do dziadków powinien się wzajemnie uzupełniać, równoważyć. Taka postawa winna wszystkim zainteresowanym uświadomić, iż dziecko to mały człowiek, z którego ma wyrosnąć pełna, zdrowa, niezależna, o własnych poglądach istota. Trzeba więc usilnie

Pamiętajmy o tym, że jaki my, dorośli, mamy stosunek do własnych rodziców, taki będą miały w przyszłości do nas nasze dzieci

starać się, by dziadkowie odgrywali znaczącą rolę w życiu wnuków, by stali się dla nich pomocą i oparciem, żeby przez swą mądrość życiową i szerszą perspektywę, wynikającą z dłuższego życia i doświadczenia, byli mądrą i dobrze wyważoną przeciwwagą i zarazem uzupełnieniem relacji: dzieci – rodzice.

Jeśli, niestety, któregoś z dziadków zabraknie, należy tę nieobecność wypełnić wspomnieniami, fotografiami, pamiątkami, przekazywanymi z pokolenia na pokolenie wycieczkami, aby dzieci nauczyły się cenić i kochać swych dziadków i babcie, aby same mogły kiedyś swoim dzieciom wszczepić tę miłość do swoich rodziców – za kilkanaście lat też dziadków.

Przed nami ferie zimowe

Coraz częściej zabieramy nasze dzieci w coraz dalsze podróże. Małe dziecko, a nawet niemowlę w samolocie, to dziś wcale nie taki rzadki widok. Podobnie rzecz się ma z widokiem kilkuletnich narciarzy na stokach górskich. Jeździć na narty z pociechami to jedna z największych przyjemności rodziców.

Jeśli idzie o lot samolotem to, niestety, dla większości małych dzieci (oczywiście, nie mówimy tu o niemowlętach) najbardziej stresujący rodzaj podróży. Powodem są nietypowe dla malucha okoliczności, które jej towarzyszą, a więc: wielka liczba obcych osób, ciasna kabina, zmiany ciśnienia. Dlatego też, lecąc samolotem, musimy dziecku poświęcić najwięcej uwagi. I tak, jeszcze przed podróżą, należy zaplanować sobie, jak dziecko zabrać oraz zadbać o atrakcyjne zabawki i napoje. W przeciwnym razie, dziecko zacznie płakać i w samolocie powstanie nerwowa atmosfera, nad którą trudno będzie rodzicom zapanować.

A może w ogóle zrezygnować z dalekich podróży? Raczej nie należy zupełnie zrezygnować. Należy tylko pamiętać, iż podróż często powoduje u dzieci uczucie zagrożenia, zwłaszcza u tych najmłodszych - trzy lub czterolatków, które mogą mieć trudności w zaadaptowaniu się do nowych warunków. Trzeba się też liczyć z tym, że małe dziecko będzie stałe potrzebowało naszej obecności. Nie wolno ich w żadnym razie zostawiać pod jakąś przypadkową opieką, by korzystać z wycieczek czy urlopowych rozrywek. Dzieci bowiem reagują niepokojem i obawami, przeżywają fantazje lękowe i mogą nawet zachowywać się tak, jakby były jeszcze młodsze niż są.

Wielu rodziców ma ambicje, by pokazać dziecku jak najwcześniej możliwie najwięcej świata. I tu popełniają rodzice błąd, bowiem nie ma co liczyć na to, że maluch zainteresuje się nawet najwspanialszymi zabytkami. Na pewno jego uwagę zwrócą kolorowe stroje czy też błyszczące egzotyczne ozdoby miejscowej ludności. Ale z całą pewnością nie zainteresują go nowe potrawy, orientalne desery czy też zabytkowe miasta i muzea. Dziecko na pewno zapamięta, że widziało np. najwyższą wieżę na świecie, czy też siedzącą na drzewie kolorową papugę (to przyciąga jego uwagę), niż najwspanialszy nawet tropikalny krajobraz.

Jeśli jedziemy z naszymi dziećmi w góry na wspólne „szusy i slalomy”, przed dorosłymi stoi ważny obowiązek przygotowania dziecka do wysiłku i zadbania o jego bezpieczeństwo.

Odpowiedzialność zaczyna się w chwili podjęcia decyzji, od kiedy

Wio, koniku! Nasza polska, tradycyjna sanna

dziecko ma jeździć na nartach. Na ogół, fachowcy z wiodących alpejskich szkół uważają, że można już zaczynać naukę, gdy dziecko ma cztery – pięć lat. Znaczenie ma także etap rozwoju psychicznego i fizycznego. Każde dziecko rozwija się w nieco innym tempie, nic więc na siłę, gdyż zniechęć do nart jest łatwo, wywołać ponownie pozytywne emocje – znacznie trudniej.

Rodzice zwykle zaczynają od kupna dziecku nart i butów. Doświadczeni instruktorzy mówią jednak, że w pierwszej kolejności należy kupić dziecku kask – lekki, dobrze dopasowany, z atestem bezpieczeństwa. Malec musi się przyzwyczaić do jego używania już od pierwszego dnia na stoku. Jeśli idzie o długość nart, to dobór jest prosty. Dla początkujących czubki nart powinny sięgać brody, a dla umiejących lepiej jeździć zaleca się deski co najmniej o kilka centymetrów krótsze od wzrostu. Wiązania – nigdy nie przestarzałe. Buty – wygodne, stabilnie trzymające kostkę i piętę. Kupując ubiór sprawdźmy, czy jest on z materiału antypoślizgowego i dobrze utrzymuje ciepło ciała. Rękawiczki i gogle są obowiązkowe. Nie zapomnijmy o regulacji wiązań i smarowaniu nart w autoryzowanym serwisie.

Początek nauki zawsze następuje na łagodnych zboczach. Warto zwrócić

uwagę, czy na ich końcu jest przeciwstok, a po bokach siatki ochronne. Nie wolno trenować na obszarach, które kończy droga – uczące się dziecko trudno gwałtownie zatrzymać. Rodzice powinni szukać stoków odpowiednio przygotowanych. I przede wszystkim z wykwalifikowanymi instruktorami. Rodzic bowiem nie jest najlepszym nauczycielem. Dobrzy instruktorzy z licencjonowanej szkoły narciarskiej uczą efektywniej, głównie przez zabawę i naśladownictwo. Dobierają ćwiczenia odpowiednie do wieku dziecka, a więc uczą znacznie szybciej. Wiedzą także, że dziecko szybko się męczy i jeszcze szybciej regeneruje siły. W nauczaniu najmłodszych najczęściej stosuje się 20- 30-minutowe lekcje, między którymi warto wypić gorącą czekoladę. Podstawą jest obserwacja malucha. Dla małego dziecka pierwsze odczucia mogą być nieprzyjemne, bowiem nauka oznacza przecież

mniej lub większą rozłąkę z rodzicami, pobyt w nowym środowisku z obcą osobą. Sprawdza się tu jednak zasada, że dziecko szybciej nauczy obca osoba niż my sami. Rodzice mają zwykle mniej cierpliwości, poza tym dziecko przy nich się stresuje. Wobec obcych nie ma takich oporów. I jeszcze jedna uwaga: nauka malucha powinna mu się kojarzyć z zabawą!

Nasze dzieci uczą się jeździć na nartach pod okiem wykwalifikowanych instruktorów

Oprócz jazdy na nartach, zafundujmy naszym pociechom sannę. Na Podlasiu, w Puszczy Białowieskiej, na Mazurach, na Podhalu – a więc u nas, w Polsce, jeśli tylko warunki pogodowe dopiszą, wszędzie organizowane są tradycyjne kuligi. Na pewno będzie to dla naszych maluchów wspaniała przejażdżka wśród oszronionych drzew, w dużych saniach, przy boku rodziców i w kontakcie z naturą. Oby tylko dopisał śnieg!

Życzymy udanych ferii i wesołych zimowych urlopów.

Powstrzymać globalne ocieplenie

Wielka chmura brązowego smogu wisząca nad Azją odcina miasta od światła słonecznego – i to nie wszystko, bowiem topi lodowce w Himalajach i zakłóca monsuny. Najnowszy raport ONZ pokazuje, że zjawisko to dyktuje tempo ocieplania się Ziemi, co dotyka również i Polskę. Nie jest to więc problem jedynie regionalny.

Nad południowo-wschodnią Azją zalega gruba na trzy kilometry warstwa drobnych cząstek sadzy wymieszanych z ozonem, dwutlenkiem węgla i dwutlenkiem siarki oraz innymi zanieczyszczeniami przemysłowymi. Jej skład zbliżony jest do klasycznego miejskiego smogu, choć nieznacznie się od niego różni. Składają się na nią wyloty z azjatyckich fabryk, milionów samochodów i skutki pożarów lasów. Chmura ta rozlewa się obecnie (dane z końca listopada 2008 r.) od Półwyspu Arabskiego po zachodni Pacyfik, kładąc się (dosłownie) cieniem na najbardziej zatruwających środowisko obszarach. Udało się jej ograniczyć o 10 – 25 procent dopływ światła słonecznego do 13 azjatyckich metropolii. Krążące w powietrzu cząsteczki zanieczyszczeń mają zdolność odbijania promieni słonecznych i niedopuszczania ich do powierzchni Ziemi, która dzięki temu się nie ogrzewa. Chmura, utrzymując chłód u swej podstawy, nadmiernie nagrzewa się w górnych warstwach, co zakłóca występowanie monsunów, wywołując powodzie w Indiach i południowych Chinach. Ilość deszczu spadającego w tych regionach od lat 50. ub. w. zmniejszyła się o 5 – 7 procent. Opadająca sadza pokrywa wszystko cienką warstwą, w tym również lodowce w Himalajach, Tybecie i paśmie Hindukusz. Cząsteczki sadzy przyciągają promienie słoneczne w dużo większym stopniu niż śnieg i lód, co powoduje ich gwałtowne topnienie. Chiny odnotowały pięcioprocentowy ubytek swych himalajskich lodowców.

Lodowce górskie zasilają największe azjatyckie rzeki, które w efekcie występują z brzegów. Płynąca z gór woda staje się trująca. Raport ONZ donosi, że spośród nich ok. 340 tysięcy osób umiera rocznie w wyniku uszkodzeń płuc, serca i zwiększonej zachorowalności na nowotwory. Trujące wyloty z chmury uszkadzają również rośliny uprawiane w najbardziej neralgicznych rejonach. Uprawy na tamtych obszarach otrzymują mniejszą niż

do tej pory ilość promieniowania słonecznego, które umożliwiają roślinom fotosyntezę. Gdyby państwa azjatyckie nagle przestałyby emitować zanieczyszczenia, brązowa chmura by zniknęła w ciągu tygodni. Na to jednak nie mamy co liczyć.

wielki odsetek rezygnuje z jazdy samochodem do pracy. Oczywiście, nie ma ustawy, która zmusi do gaszenia światła w pustym pokoju i nikt nie dostanie mandatu za kąpiący kran. Ale z tych kropel zbiera się rocznie wiele tysięcy litrów marnowanej wody. Można także powstrzymać się od zakupu zbędnych rzeczy, tylko dlatego, że są modne. Tu potrzebna jest zmiana mentalności i uświadomienie sobie, że zsumowane nasze codzienne działania mają wielkie znaczenie dla ochrony klimatu Ziemi

Jak podaje prof. Maciej Nowicki, Polska ma się już czym pochwalić. Od 1988 r. emisję CO² ograniczyliśmy o 30 proc., gdy w tym samym czasie nasz dochód narodowy wzrósł o po-

Brązowa chmura zanieczyszczeń nad Azją – największa na świecie

Inne części globu też pracują na swoje własne chmury brudu. Nieco mniejsze twory tego typu ciążą nad południową Afryką i dorzeczem Amazonki, a także (sezonowo) nad Europą i Ameryką Północną.

Zaskakujące wyniki przyniosły badania opinii publicznej w Polsce. Ponad połowa Polaków jest przekonana, że przyczyną zmian klimatycznych jest działalność człowieka. Polacy pytają, co mogą zrobić w tej sprawie.. Odpowiadamy: należy oszczędzać energię, wodę i paliwa. Korzystać z transportu publicznego, segregować odpady, sadzić drzewa.

Tymczasem, jak pokazują badania, tylko jedna trzecia z badanych osób oszczędza wodę i energię. Tylko nie-

nad 100 proc. Pod względem redukcji emisji Polska jest obecnie jednym z liderów w skali światowej. Oczywiście, nie możemy na tym poprzestać. Proste rezerwy, umożliwiające szybką redukcję emisji CO₂, zostały już wyczerpane. Teraz musimy postawić na efektywność energetyczną, rozwój odnawialnych źródeł energii i technologie czystego węgla. Prof. M. Nowicki ma nadzieję, że coraz więcej Polaków dostrzeże, że to właśnie od nich zależy przyszłość i bezpieczeństwo naszych dzieci i wnuków.

Skutki zmian klimatycznych możemy obserwować na co dzień również w Polsce – powodzie, susze, huragany osiągają rozmiary katastrof naturalnych.

Chrońmy naszą Ziemię!

Dawny świat na szkle w kolorowej fotografii

Zwykle, kiedy myślimy o tym, jaki był świat przed stu laty, jawi się on nam w kolorach czarno-białych, bowiem fotografii z dawnych czasów, które mieliśmy możliwość obejrzeć, były czarno-białe lub w sepii. Mało kto wie, że przed stu laty pojawiły się już zdjęcia kolorowe na płytach autochromowych.

Autochromy – pierwsze zdjęcia kolorowe w dziejach fotografii zaprezentowało Muzeum Historii Fotografii w Krakowie. W r. 2008 minęło 101 lat od czasu, kiedy bracia Lumiere wyprodukowali pierwsze płyty autochromowe, pozwalające właśnie uwiecznić świat w kolorach.

Pierwszą wystawę autochromów zorganizowano w Nowym Jorku w roku 1909, a więc sto lat temu. Znalazły się na niej prace takich sław fotografii, jak Edward Steichen czy Alfred Stieglitz. Pierwsza kolorowa fotografia pojawiła się w Europie w 1907 r. i bardzo szybko się rozprzestrzeniła. Zdjęcia robiono na szklanych płytach i można je było oglądać w formie przezroczy. Technika wykonywania kolorowych obrazów w zasadzie nie różniła się od fotografii czarno-białej, toteż szybko zyskała zwolenników. Szklane płyty produkowano masowo. Niestety, w Polsce zachowało się ich stosunkowo niewiele. Szklana klisza okazała się bowiem wyjątkowo nietrwałym materiałem.

W kolekcjach polskich muzeów auto-

chromy są więc niezwykle rzadkie i liczy się je dosłownie na sztuki. Zbiór pięknych prac autorstwa Stanisława Krygowskiego (działacza turystycznego i fotografa) posiada np. Centralna Biblioteka Górską PTTK. Natomiast autochromy autorstwa Tadeusza Rzący posiada Muzeum Historii Fotografii. To właśnie jest ten największy zbiór w Polsce tych kruchych (w sensie dosłownym) prac. Kolekcja liczy 193 prace.

W Bronowicach – autochrom Tadeusza Rzący (ok. 1914 r.)

Tadeusz Rząca (1868 – 1928) często jeździł do Francji i stamtąd przywoził nowinki fotograficzne. Tam też nauczył się fotografii autochromowej na warsztatach organizowanych przez słynnych braci Lumiere. W latach 1908 – 1910 wygłaszał odczyty i urządzał pokazy slajdów w Krakowskim Towarzystwie Fotografów

Amatorów. Prace z kolekcji krakowskiego muzeum powstały w latach 1910 – 1920. Przedstawiają widoki Krakowa, Kalwarii Zebrzydowskiej, Tyńca, Krzeszowic, Tatr i wielu innych miejsc w Małopolsce. Mają bardzo poetycki, wręcz baśniowy, charakter.

W osiągnięciu takiej ekspresji pomagała fotografowi także technika. Na powierzchni autochromu wyraźnie widoczne są skupiska ziaren, rodzaj rastra. Kompozycje robią wrażenie wewnętrznie rozwibrowanych, co przypomina efekty, które daje malarstwo impresjonistyczne. Pewien rys tajemniczości osiąga autor w widokach przyrody. Jednakże Rząca jest przede wszystkim uczniem Młodej Polski. Nieprzypadkowo jedna z sesji została zrealizowana w Bronowicach, gdzie żona fotografa i jej przyjaciółki pozują do zdjęć wystylizowane na podkrakowskie chłopki. Ludowość, malowniczość i odwoływanie się do natury to ważne cechy malarskiej fotografii Tadeusza Rzący.

Wystawa w Krakowie to niezwykle rzadka okazja do zapoznania się z zarzuconą dziś całkowicie techniką autochromu (produkcję szklanych płyt zakończono w 1956 r.). Zainteresowanych tą wspaniałą sztuką informujemy, że wystawa w Muzeum Fotografii w Krakowie czynna będzie do 1 marca br.

Legenda

Jest legenda narzędziem, za którego pomocą najłatwiej i najdokładniej wspomina się i utrwała...

Więcej nawet niż narzędziem i niż grobowcem. Jest jeszcze tym, czym pryzmat dla promienia słonecznego, przez legendę widzimy bowiem wszystkie barwy tęczy...

(Bolesław Leśmian)

W podziemiach królewskiego zamku

Pod katedrą na Wawelu mieści się romańska krypta św. Leonarda. Od czasów króla Władysława Łokietka spoczywają na Wawelu prochy wszystkich polskich królów – z wyjątkiem ostatniego i tych, co panowali przed Łokietkiem.

Na Wawelu spotykają się raz do roku wszyscy władcy polscy, od samego Piasta i Rzepichy do króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Przypada to w pierwszy dzień świąt Bożego Narodzenia, gdy rozlegnie się potężny głos dzwonu „Zygmunta”. Wówczas to wszyscy się zbierają i zasiadają w ogromnej sali niezbadanego podziemnego Wawelu.

Odbywa się narada, której przewodniczy król Bolesław Chrobry. Władcy

radzą nad losami kraju i narodu, poważnie i spokojnie. Wierzą w swych potomków i w swój naród. Gdy milknie dzwon „Zygmunta”, a tony jego wracają odbite od ośnieżonych zboczy Tatr, co słyszą tylko zgromadzeni w podziemiach wawelskiego zamku królowie – wtedy właśnie, co roku, słychać trzy uderzenia kołatki w drzwi: stuk, stuk, stuk!

Milkną zebrani, a ich głowy kierują się ku drzwiom. Król Bolesław Chrobry wstaje, podchodzi do drzwi, uchyla je i mówi: – Nie, rycerze moi. Nie, bracia, jeszcze nie czas... – i zamknąwszy drzwi powoli wraca na swoje miejsce przy stole.

Tego dnia, jak co roku, głos „Zygmunta” budzi w Tatrach zakłębłych rycerzy,

których widział kiedyś stary góral – bajarz Sabala. Pędzą oni na białych koniach po rozkazy do swego króla i wodza.

Królowie w podziemnej sali milczą, słuchając chrzęstu zbroi, parskania rumaków, a potem milkącego w oddali dźwięku kopyt koni mknących ku Tatom. Tam w lodowych grotach rycerze rozluźniają popręgi, podsypują koniom owsa i nie zdejmując siodeł zasypiają, by obudzić się za rok tego samego dnia, lub gdy nadejdzie czas...

Tatry, Morskie Oko w lecie – autochrom Tadeusza Rzący (ok. 1914 r.)

rodzina
MIESIĘCZNIK KATOLICKI

Wydawca: Społeczne Towarzystwo Polskich Katolików. Instytut Wydawniczy im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Redaguje Kolegium. Adres redakcji: ul. Czardasza 18, 02-169 Warszawa, tel. (22) 868-32-47. Cena prenumeraty rocznej: 24 zł. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych i zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania.

Druk: Zakład Poligraficzny „Polkat – Holding” Sp. z o. o. Zam. 24/2008.

Nakład: 1.250 egz.